

N:o 100.

Herr N. Olsson i Ättersta: *Om förändring i 1 § af Kongl. Förordningen den 11 September 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor m. m.*

Sedan Riksdagen, i anledning af derom väckta motioner, beslutat skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om vidtagande af åtgärder för inlösen till statsverket af, bland annat, skattefrälseräntor och Kongl. Maj:t derefter till 1885 års Riksdag i ämnet aflåtit proposition, som af Riksdagens begge kamrar blifvit bifallen, så har Kongl. Maj:t uti en den 11 September 1885 utfärdad förordning föreskrifvit, »att de räntor af skattefrälsehemman, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons eller verks, menighets eller inrättnings ego och icke blifvit med jordeganderätten förenade», skulle i mån som vederbörande egare derom framstälde anbud, sedan behörig utredning om utskyldernas rätta natur och belopp egt rum, för statsverkets räkning inlösas.

Vid granskning af jordeböcker och andra handlingar, som i följd af inkomna anbud hos Kongl. Kammarkollegium egt rum, har det emellertid utrönt, att åtskilliga staten till inlösen erbjudna skattefrälseräntor tillförene längre eller kortare tid varit förenade med jordeganderätten; och har Kammarkollegium, som enligt nämnda Kongl. Förordning eger pröfva och afgöra alla frågor om inlösen af skattefrälseräntor, ansett, att denna förordning icke kunde tillämpas på sådana skattefrälseräntor, hvilka tillförene någon, om ock kortare, tid varit förenade med jordeganderätten, ehuru så väl rätten till räntan som till jorden nu mera vore skild.

Vid bedömande af denna fråga torde icke böra förbises, att före-

ningen af jordeganderätten med rätten till räntan ofta nog uppkommit derigenom, att räntegifvaren underlåtit eller icke förmått erlægga räntan och att räntegaren för att utbekomma sin fordran, till hvars gäldande annan tillgång hos räntegifvaren saknats, måst dels frivilligt och dels efter exekutiva åtgärder inköpa sjelfva hemmanet, som dock snart åter blifvit till annan person försäldt; vid hvilket förhållande föreningen af rätten till räntan med rätten till jorden endast afsett en liiquidationsåtgärd, som ej gerna kan inverka på det föregående förhållandet emellan rätten till ränta och rätten till jorden.

För att med ett exempel visa, huru Kammarkollegium uppfattar förordningens föreskrifter, tillåter jag mig anföra huru som, då egaren till räntan från ett mantal inom den kommun jag tillhör hembjöd samma ränta till inlösen af staten, Kollegium väl förklarade räntan vara af skattefrälse natur, men att, då en sextondel af samma mantal på 1850-talet inköpts och under en kort tid egts af räntegaren, den omständigheten att jord och ränta under en helt kort tid varit förenade i en hand ansågs utgöra hinder för räntans inlösande från nämnda sextondels mantal.

Deremot tillstyrkte Kollegium räntans inlösande från öfriga $\frac{1}{16}$ -delar i samma mantal. Genom förfrågningar och undersökningar har jag erfarit, att alldeles enahanda förhållanden förekomma på flera håll inom landet. Att vid erfandet häraf mycket missnöje skall uppstå, torde en hvar finna helt naturligt, lika som ock att ett slikt missnöje är väl befogadt.

Ehuru, enligt hvad jag har mig bekant, flerfaldiga anbud om inlösen af skattefrälseräntor redan blifvit ingifna till Kammarkollegium och ännu flere anbud torde vara att förvänta, lär i följd af sådana anmärkningar emot räntornas beskaffenhet, som den jag här ofvan antydt, en, om ock jemförelsevis mindre, del af hembudna skattefrälseräntor icke komma att af staten inlösas, hvarigenom ändamålet med Riksdagens och Regeringens förenade åtgärder i förevarande ämne till större eller mindre del kommer att förfelas, och olikheten i fråga om skatteförhållandena närboende jordegare emellan fortfarande kommer att kvarstå, derest icke ytterligare föreskrifter, lämpliga att undanrödja omförmälda hinder, varda meddelade.

Vid betraktande af hvad jag nu anmärkt och af de hinder, som mött mot inlösen af erbjudna frälseräntor, torde en hvar finna huru som det är af nöden, att man ofördröjligen söker undanrödja dessa hinder, och i sådant syfte tillåter jag mig härmed föreslå, det Riksdagen för sin del må besluta:

att uti Kongl. Förordningen den 11 September 1885, § 1, orden: »och icke *blifvit* med jordeganderätten förenade» utbytas mot: »och icke *äro* med jordeganderätten förenade».

Skulle det Utskott, till hvilket motionen må komma att remitteras, anse den af mig föreslagna formuleringen olämplig eller icke fullt tydlig, hemställer jag vördsamt, att Utskottet måtte föreslå sådana ändringar i ofvannämnda Kongl. Förordning, att det af mig åsyftade ändamål må kunna vinnas.

Stockholm den 27 Januari 1886.

Nils Olsson
från Södermanlands län.